

01 – Instalační sítě

Roman Vavříčka

ČVUT v Praze, Fakulta strojní
Ústav techniky prostředí

Co jsou zdravotně technické instalace?

Zdravotně technickými instalacemi rozumíme souhrn všech jednotlivých profesí v technickém zařízení budov.

Vytápění

Vzduchotechnika

Vodovody

Plynovody

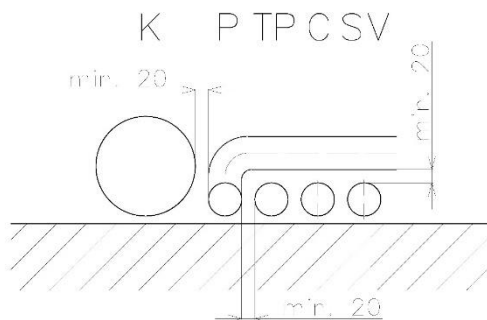
Kanalizace

Elektroinstalace silová, sdělovací, strojní atd.

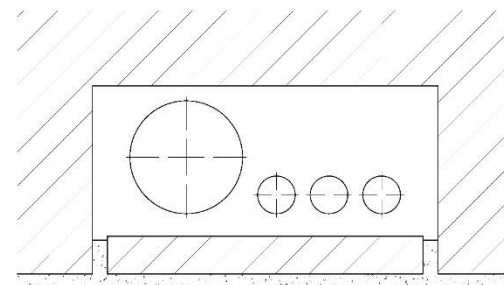
Instalační sítě slouží k dopravě energie nebo odvádění odpadních látek.

- 1) **Instalační sítě přivádějící energie** – elektřina, teplo, plyn
- 2) **Instalační sítě přivádějící nezbytné hmoty** – voda, vzduch
- 3) **Instalační sítě odvádějící odpadní hmoty** – kanalizace, odsávací zařízení, apod.

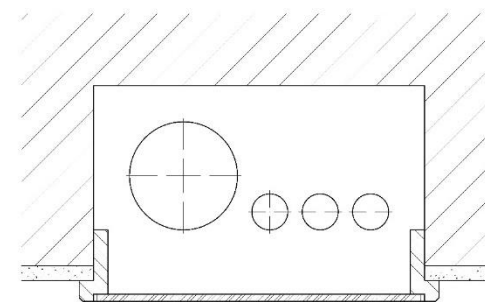
Vedení potrubí volné,
nezakryté po stavební
konstrukci

Vedení potrubí v drážce
s odnímatelným krytem
či v zadržené drážce

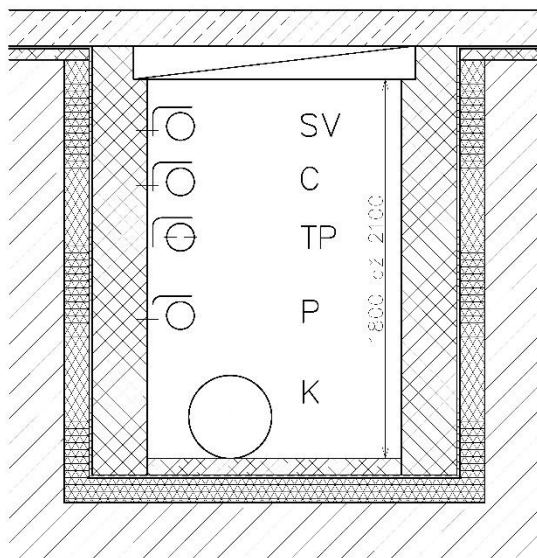

K TP C SV

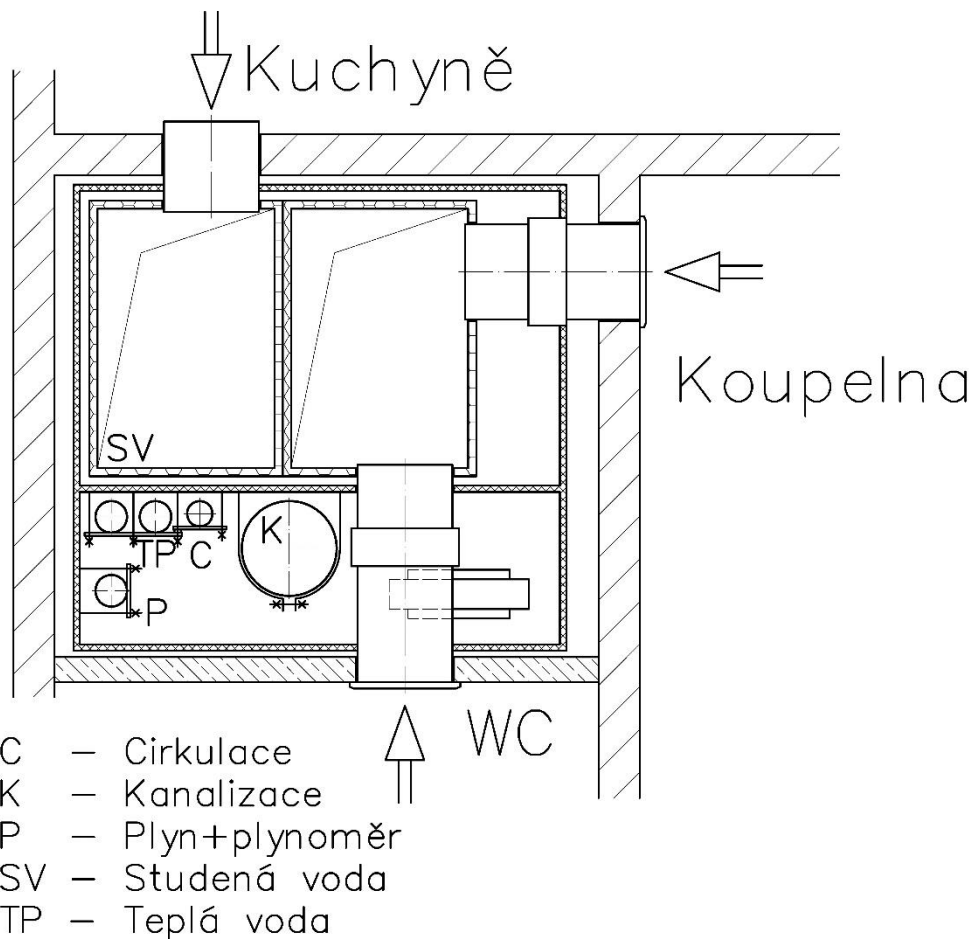

K TP C SV

Vedení potrubí v průchozím kanálu

Instalační šachty

Skupina potrubí	Materiál	Spoje podle druhu materiálu
Ocelové potrubí	Pozinkovaná ocel	závitové, lisované, svařované, nerozebíratelné a šroubové spoje
	Nerezavějící ocel	
	Holá ocel	
Měděné potrubí	Měď	pájené a lisované spoje
Plastová potrubí	PE-HD, PE-X, PP-R, PVC-C, PVC-U, PB	svařované, lisované, nerozebíratelné a lepené spoje
Smíšené potrubí	Kov s plastem	svěrkové a lisované spoje

Výhody – nižší cena, variabilita spojování

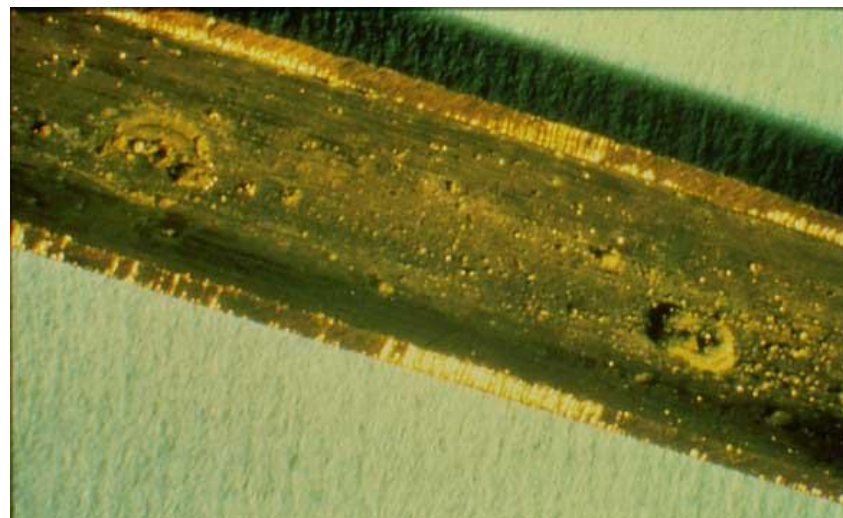
Nevýhody – nižší odolnost proti korozi

Vznik koroze v potrubí:

Povrchová koroze - tenký
stejněměrný povlak, který se skládá
za zásadité uhličitanové sloučeniny

Bodová koroze - vznik inkrustací na
vnitřní straně trubky vlivem špatného
chemického složení vody a *pH*.

Základní opatření proti vzniku koroze:

Dodržení *pH* otopné vody (ocel *pH* = 10, měď *pH* > 6)

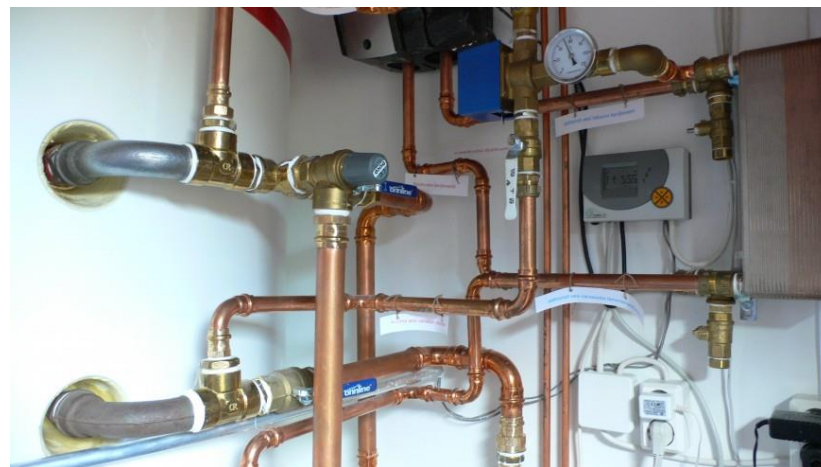
Nepřekročení maximálních rychlostí proudění otopné vody v potrubí

Výhody

– vysoká odolnost proti korozi, malá hmotnost 1 m potrubí, snadnější montáž, nižší tlakové ztráty

Nevýhody

– vyšší cena, větší teplotní délková roztažnost (ve srovnání s ocelí asi o 40 %)

Výhody

– odolnost proti korozi, nízká tlaková ztráta, elektrická nevodivost, dobrá tvárnost, hygienická nezávadnost

Nevýhody

– výrazně vyšší hodnoty teplotní délkové roztažnosti (10 x větší než u kovových materiálů), nižší tepelná odolnost, malá pevnost, hořlavost

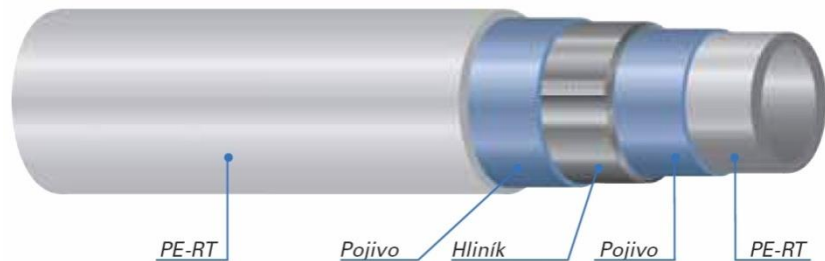
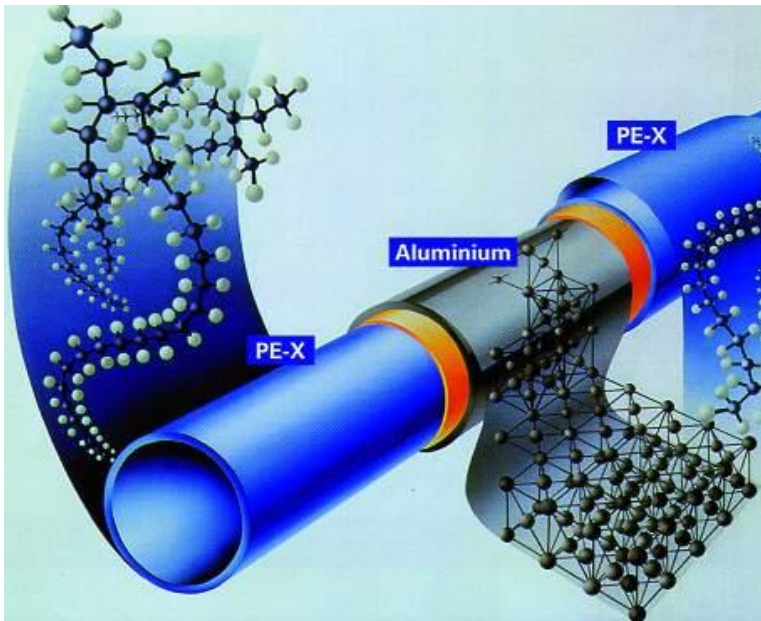

Výhody

– spojují přednosti kovů a plastů

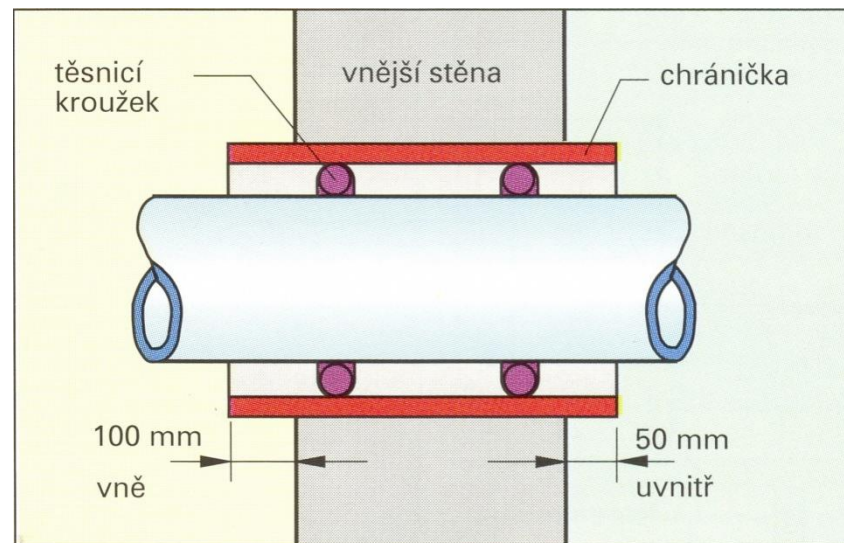
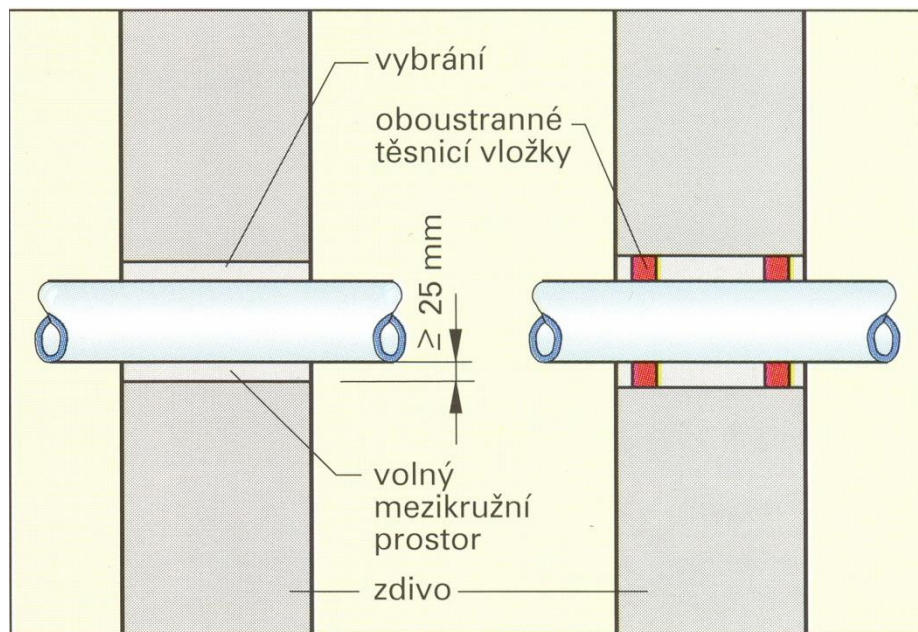
Nevýhody

– problematické spojování potrubí (lisování)

Nutno zohlednit následující požadavky:

1. protipožární ochranu
2. protihlukovou ochranu
3. tepelnou rozpínavost potrubí

$$\Delta l = l_0 \cdot \alpha \cdot \Delta t$$

Δl - změna délky potrubí [mm]

l_0 - délka úseku potrubí [m]

α - součinitel teplotní délkové roztažnosti potrubí [mm/m·K]

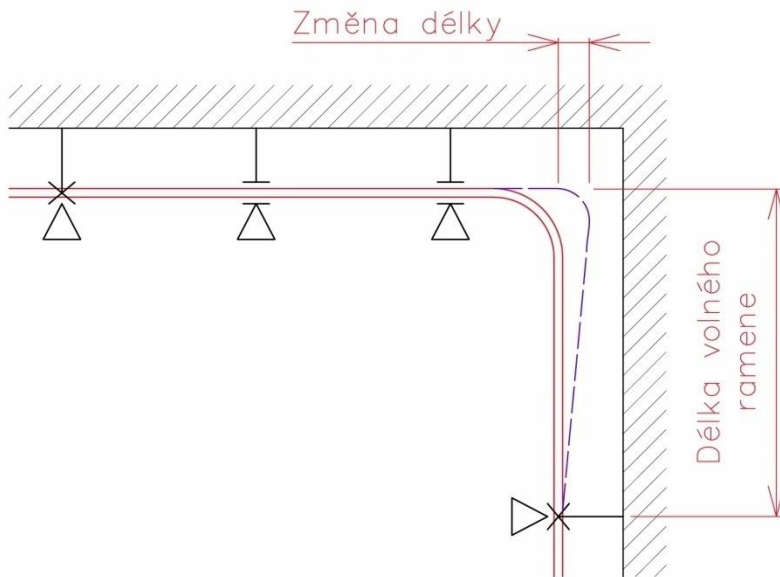
Δt - rozdíl teplot [K]

Materiál potrubí	Součinitel délkové roztažnosti α [mm/m·K]	Modul pružnosti E [MPa]	Hmotnost potrubí DN 15 [kg/m]
Ocel	0,012	200 až $250 \cdot 10^3$	1,23
Měď	0,017	110 až $130 \cdot 10^3$	0,48
Hliník	0,0238	66 až $76 \cdot 10^3$	0,34
AL-PEX (vícevrstvé)	0,026	5 až $7 \cdot 10^3$	0,147
PVC	0,08	3 až $9 \cdot 10^3$	0,137
PEX	0,15	6 až $9 \cdot 10^3$	0,169
PE-HD (PN 10)	0,18	0,8 až $1,4 \cdot 10^3$	0,174

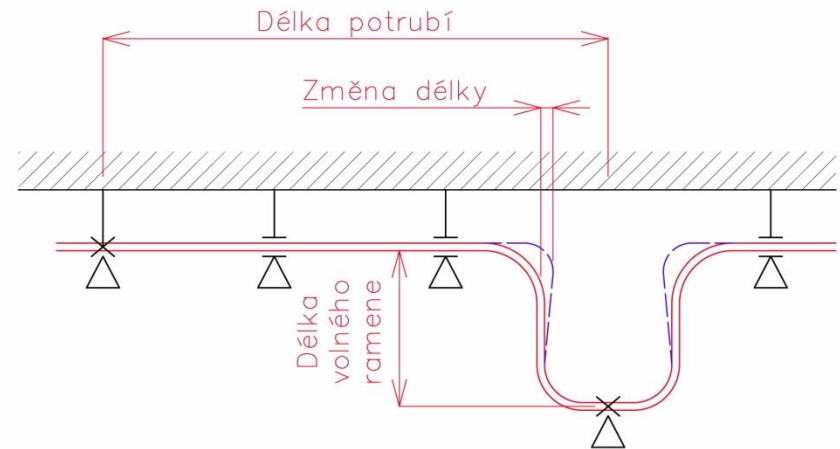
Změna délky 10 m dlouhého potrubí DN 15 při ohřátí o 50 K

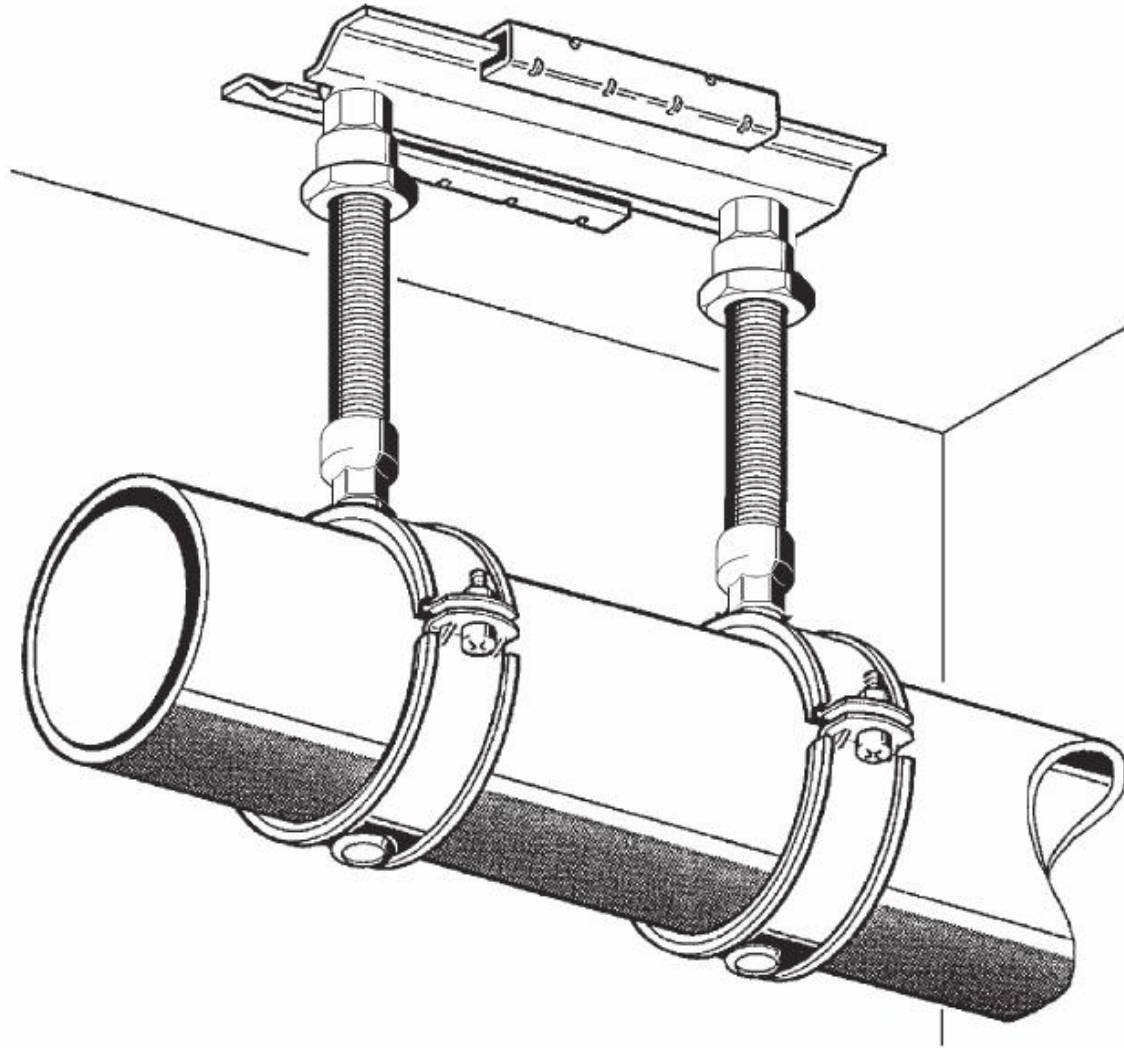
Materiál potrubí	Změna délky Δl [mm]
Ocel	6
Měď	8,5
Hliník	12
AL-PEX (vícevrstvé potrubí)	13
PVC	40
PEX	75
PE-HD (PN 10)	90

Lom trasy potrubí

Ohybový kompenzátor

Délka volného ramene

$$L_K = 21,85 \cdot \sqrt{d \cdot \Delta l} \quad - \text{Ocelové potrubí}$$

$$L_K = 32,5 \cdot \sqrt{d \cdot \Delta l} \quad - \text{Měděné potrubí}$$

$$L_K = 29,9 \cdot \sqrt{d \cdot \Delta l} \quad - \text{Plastové potrubí}$$

$$L_p = 0,125 \cdot \sqrt[3]{\frac{a \cdot E \cdot J}{m}}$$

L_p	- vzdálenost podpěr potrubí [m]
a	- spád potrubí [%]
E	- modul pružnosti materiálu [Pa]
J	- moment setrvačnosti potrubí [m ⁴]
m	- hmotnost potrubí [kg/m]

$$\eta = \frac{I_q}{I}$$

η

- činitel vnitřního tlumení [-]

I_q

- část intenzity chvění přeměněná v teplo [W/m²]

I

- celková intenzita chvění [W/m²]

ocel, beton – mají činitel vnitřního tlumení nízký => dobře vedou chvění

cihly, dřevo – mají činitel vnitřního tlumení vyšší => hůře vedou chvění

1. Metoda redukce hluku ve zdroji

Odstranění zdroje hluku nebo ve snížení jeho hlučnosti. V případech zdravotně technických instalací se většinou jedná o vhodnou konstrukci jednotlivých zařízovacích.

2. Metoda dispozice

Správný návrh prostorové situace uvnitř budovy např. kotelen, toalet, kuchyní, koupelen atd., může ušetřit výrazné finanční prostředky na zajištění akustické pohody chráněných místností.

3. Metoda izolace

Odizolování hlučného zařízení nebo celého hlučného prostoru, speciálními zvukoizolačními kryty, příčkami apod. Příkladem je vkládání izolačních rohoží mezi zařízovací předměty zdravotní techniky zavěšených na stěnách apod.

